

Selv om jeg personligt lægger stor vægt på, at der gives fornuftige forklaringer på alt, så forekommer det mig, at nogle af de omtalte behaviorister er meget skråsikre. Især Watsons påstand om at kunne forme ethvert barn til enhver given profession anser jeg for overdrevet.

Historisk set kan vi tage et eksempel fra Dickens' bøger - selvom det er længe siden jeg har læst David Copperfield. Det er mit indtryk, at nok kan man med forskellige midler oplære en dreng til at blive tyv, men derfor betyder det vel ikke, at han vil eller ønsker at være tyv. Påvirkningen af andre oplevelser – at se børn der leger, spiser på restaurant, kører i droske osv. – vil naturligvis give tyven anledning til at tænke over, hvorfor han er havnet i den nuværende rolle, og hvordan han kan komme ud af den.

I datidens barske verden var mulighederne for ændring i den sociale situation nok begrænset. Derfor et andet eksempel fra nutiden: I Jyllands Posten var der i sommer en serie fra et belastet indvandrerkvarter i Malmø. Dagligdagen var for de fleste præget af arbejdsløshed og uden udsigt til ændringer. Til gengæld var der stor fokus på rollemodeller, hvoraf den ypperste var en ung mand fra kvarteret, der nu er på professionel kontrakt med Ajax Amsterdam. Her bor han i en kæmpe lejlighed, har materielle goder – men ellers forstod jeg, at udover at spille fodbold, så er hans dagligdag lige så tom. Han er nok mentalt meget præget af miljøet, men har åbenbart nogle helt specielle medfødte evner til at spille fodbold.

Desuden mener jeg, at man bør skelne mellem dyreforsøg, som med al respekt ikke besidder den menneskelige evne til selvstændig tænkning, og den fantastiske bløde masse, vi har mellem ørene. Selv den bedst opdragede – eller hjernevaskede – person kan under overfladen have en helt anden karakter.

Fra den oprindelige behaviorisme, som jeg ikke ubetinget tror på, er der så kommet nogle varianter, der indeholder mange interessante observationer. Både Spinner og Hayes har fat i noget meget relevant. Jeg er meget enig i, at positive oplevelser (forstærkninger) er en væsentlig forudsætning for at skabe et godt liv – både for børn under opdragelse, men bestemt også for voksne: Hvis vi har haft en mindre perfekt barndom, er det meget gavnligt i samliv og sociale forhold at være bevidst om disse teorier.

Et godt eksempel på Hayes' selvopfattelses teori er sportsfolk: Hvor tit hører vi ikke, at de mangler, respektive er fulde af selvtillid, hvilket lader til at være ret afgørende for deres præstationer.

På det personlige plan, så har vi 2 piger, vi adopterede da de var 3 og 6 år. Ved ankomsten opførte de sig helt atypisk fra det generelle danske børnehaveniveau (rolige og velopdragne), hvilket dog er blevet delvist udlignet efter en årrække i folkeskolen. Derimod er der en ting, som dårligt kan have noget at gøre med deres opdragelse i de første år i Korea: På det logiske og matematiske område er de begge (søskende) ret alternative; f.eks. tog det mig flere års tålmodigt arbejde at lære dem klokken. Jeg kan kun opfatte det sådan, at de er født med heldigvis mange andre talenter, men at selv Watson ville have haft vanskeligt ved at få dem til at forstå de matematiske læresætninger. Personligt har jeg stærkt reducerede evner på det håndværksmæssige område (selvom min far og resten af min familie er håndværkere), men bygning og vedligeholdelse af huset kan min kone heldigvis klare – hun er til gengæld bange for tal (som jeg elsker).

Opgave 1:

Eksempler på klassisk betingning fra dagligdagen.

Der er jo masser af eksempler – hjertebanken når vi er forelskede eller bange, rødmen når vi siger eller hører noget specielt, stammen når vi bliver nervøse, munden der løber i vand når vi ser et lækkert tag-selv-bord, og måske kan tegning af små mænd, når vi keder os til et møde også bruges her?